Inarin kunta
Maaseutuelinkeinoviranomainen

LAUSUNTO
dnro 1/2019

Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Asia

Maa- ja metsätalouslautakunnan kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö asiasta HE 263/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi riistavahinkolain muuttamisesta

Lausunto

Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen on tutustunut esitykseen ja lausuu pyynnöstä seuraavaa

On perusteltua, että 9§ muutetaan siten, että henkilövahinkojen lisäksi suurpedon aiheuttamat viljelys-, eläin- tai irtaimistovahingot maksetaan täysimääräisiä. Kuten esityksessä sanotaan, koiravahingot ovat hyvin henkilökohtaisia ja aiheuttavat vihaa suurpetoja kohtaan. Esityksessä on hyvin perusteltu viljelys-, eläin- ja irtaimistovahinkojen erilainen korvausperuste. Pitää myös huomioida, että usein esim. koirilla on vakuutus, joka kattaa osan menetyksestä. On kutienkin huomioitava, että kotieläinvahinkojen määrät ovat nousseet.

Riistavahinkolain 15 § poikkeuksellisen suurten porovahinkojen korvaamisesta Lex Hallassa on kumottava, kuten on esitetty. Odotettavissa on, että Lex Hallaan kuuluvia paliskuntia tulee lähivuosina lisää. Tämä tarkoittaa sitä, että korvaussumma nousee ja joudutaan tekemään suurempia kuin 26% leikkauksia maksettaviin korvauksiin. Tämä voi johtaa siihen, että paliskunnissa, jotka eivät kuulu Lex Hallaan, ei korvata edes vahinkoporon käypää arvoa. Leikkauksen vuoksi siitosvaatimesta maksettiin vuonna 2017 pienempi korvaussumma kuin ennen vuotta 2016 maksettiin, vaikka laskennallinen korvaus pitäisi olla suurempi. (siitosvaatimen korvausarvo 2015, 1014,30 €, siitosvaatimesta maksettu korvaus 2017 26% leikkauksen jälkeen 1001,17 €) Laki on ollut perusteltua silloin, kun tilanne on ollut poikkeuksellinen, mutta enää se ei ole. Petovahinkomäärien jyrkkää laskua ei ole näkyvissä myönnetyistä poikkeusluvista huolimatta.

Lex Halla eriarvoistaa paliskuntia jopa saman merkkipiirin sisällä. Se aiheuttaa kateutta ja katkeruutta poromiesten ja porottomien välillä sekä paliskuntienkin sisällä. Lex Halla voi kannustaa vilp-

piin ja epärehelliseen toimintaan, jotta paliskunnan petovahinkomäärä nousisi tasolle, joka oikeuttaa korkeampaan korvaukseen. Ei ole tarkoituksenmukaista, että porotalouden tulot tulevat suurimmaksi osaksi petovahinkokorvauksista.

Pykälässä 23 on tarkennettu vahinkojen ilmoituskäytäntöä. Olisi hyvä korostaa porolle aiheutuneiden petovahinkojen ilmoittamista sähköisesti. Pesä-sovelluksen kautta kuntaan tehtävässä vahinkoilmoituksessa toteutuisi helposti sekä oikeiden koordinaattitietojen ilmoittaminen kuntakäsittelijälle kuin myös se, että ilmoitus tulee vahingonkärsijän paliskunnasta. Katsoisin, ettei vahinkoa kuitenkaan tule hylätä, vaikka vahinko ilmoitettaisiin vahinkopaliskunnasta, mikäli kaikki ilmoitukseen tarvittavat tiedot on esitetty. Osa maaseutuelinkeinoviranomaisista on vaatinut jo aikaisemmin paikkamerkintää maastoon. On kuitenkin todettava, että puuttomassa tunturimaastossa näkyvän merkin teko voi olla hankalaa tuulen ja tuiskun vuoksi.

Ihan uutena asiana on esitetty kuvan liittämistä ilmoitukseen vahinkoporosta ja ympäristöstä. Kunnissakin toivotaan kuvien yleistyvän. Esityksen perusteluissakin sanotaan, se lisää poromiesten oikeusturvaa sekä korvausjärjestelmän läpinäkyvyyttä. Lisäksi kuva pystytään liittämään helposti ilmoitukseen ja sähköiseen arkistoon Pesän kautta. Tulisi kuitenkin huomioida, että maastoolosuhteet voivat olla talvella hankalat pimeyden ja kylmyyden vuoksi. Kaamoksen aikana valo ei riitä tarkkoihin kuviin ja pakkasessa akut ja patterit loppuvat nopeasti.

Mikäli kuvat säädetään pakollisiksi, ei niiden puuttuminen saa lisätä maaseutuelinkeinoviranomaisten työmäärä. Paineet porovahinkojen tarkastusmäärien lisäämiseksi kunnissa ovat tälläkin hetkellä kovat, mutta resursseja ei ole riittävästi. Viimeistään asetuksessa tulisi muutoinkin huomioida pykälässä 23 vaadittavat ilmoitustiedot ja niiden puuttuminen tai ristiriitaisuus. Onko kuvan puuttuminen syy vahingon hylkäämiseen? Miten tulisi toimia, jos ilmoitus ei vastaa tarkastuksessa todettua poroa tai paikan merkintä puuttuu maastosta? Tulisiko tällainen vahinko hylätä vai pitäisikö puutteille kehitellä sanktiojärjestelmä? Missä vaiheessa väärin ilmoitettu vahinko katsotaan petoksen yritykseksi? Poroisännän tai muun paliskunnan valtuuttaman henkilön virkavastuuta on hyvä tähdentää ilmoitusten teossa.

Ivalossa 4.1.2019

Minna Pulju
Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen

INARIN KUNTA * MAATALOUSSIHTEERI *